

BEWAAR HET PAND

UITGAVE TOT BEVORDERING VAN DE HANDHAVING DER OUDE GEREFORMEERDE BEGINSELEN

Meditatie

Hoe groot mijn zonden en ellenden zijn.

Hoevele misdaden en zonden heb ik? Maak mijne overtreding en mijn zonde mij bekend. Job 13:23

Misschien vinden wij deze vraag, die Job aan de Heere stelt, wel wat vreemd; hoeveel misdaden en zonden heb ik?

Maar Job, dat moet ge toch wel weten! We zijn toch allen als gevallen Adamskinderen melaats van de hoofdschedel af tot de voetzool toe. We zijn toch onbekwaam tot enig goed en geneigd tot alle kwaad. We zijn toch geneigd om God en de naaste te haten?

Job, is het eigenlijk niet ongepast om zo'n vraag aan God te stellen: hoeveel misdaden en zonden heb ik? Dat moet gij, als een wedergeboren man, als een kind van God toch wel weten!

Ja, ja: wij hebben ons antwoord doorgaans wel bij de hand. Wij weten het ook zo goed te zeggen, hoe groot onze verdorvenheid wel is. Maar weten we het wel echt? Of zou het kunnen zijn, dat Job zegt, wat wij denken, maar dat wij het vaak denken zonder het zelf te beseffen?

Het is waar: Job is hier niet op zijn plaats. Hij vraagt in de woorden van onze tekst niet, of de Heere hem maar dieper aan zijn zonde wil ontdekken. Integendeel! In zijn angst en wanhoop wil hij zichzelf rechtvaardigen. En dan niet alleen tegenover zijn drie "vrienden" die zeggen, dat hij toch wel zwaar gezondigd moet hebben, omdat God hem zo zwaar straft. Nee, Job gaat veel verder. Hij wil zich ook tegenover God rechtvaardigen. Hij zegt hier als het ware: "o God, Gij kunt mij toch niet straffen omdat ik zo diep bij U in de schuld sta. Zeg het mij dan: hoeveel zonden en misdaden heb ik dan? Maak mijn overtreding en

mijn zonde mij dan eens bekend! Er is bij mij toch geen zonde, die mij zo straf-waardig maakt!"

In vers 18 zegt hij dan ook: "Ik weet, dat ik rechtvaardig zal verklaard worden."

Het is waar: tegenover zijn vrienden sprak hij wel recht. Maar tegenover de heilige en majesteitelijke God sprak Job dwaasheid.

Maar toch: is die dwaasheid ons wel zo vreemd? Ook na ontvangen, ontdekkende genade?

Zeker, kinderen Gods, die eertijds de zonde hebben uitgeleefd in brute goddeloosheid, die vragen niet zo licht wat Job hier aan God durft te vragen. Die hebben wel hun antwoord.

Maar als we voor die uitleving van de zonde bewaard bleven, hoe is het dan? En als we Job dan horen roepen: "o God, waar zijn dan mijn zonden; hoeveel heb ik er dan?", zou dan ons hart soms ook niet kunnen denken: "Och, wat Job vroeg, denk ik ook soms van binnen, al durf ik het niet hardop zeggen, zoals Job het deed!"

O ja, het is waar wat ik zoëven opmerkte: we zijn onbekwaam tot enig goed en geneigd tot alle kwaad. Melaats van de hoofdschedel af tot de voetzool toe. Geneigd om God en de naaste te haten. En gelukkig, wanneer we door Gods Geest daaraan ontdekt worden en steeds meer worden.

En het is nodig, onmisbaar nodig. En God wil dat we onze zondige aard hoe langer hoe meer leren kennen, om des te begeriger te worden naar de allesreinigende kracht van het bloed van Christus.

Maar betekent dat nu ook vanzelf dat we daaronder altijd zo verslagen zijn? En wanneer wij lezen of horen welke verschrikkelijke wandaden mensen kunnen bedrijven (en lezen en horen

we er niet dagelijks van?), vragen we dan nooit bij onszelf hoe is het mogelijk dat een mens daartoe kan komen? Terwijl we er dan heimelijk bij denken: nee, tot zulke zonden zou ik toch niet in staat zijn! En zijn we dan niet bezig ons in farizees eigengerechtigheid te verheffen boven de schuldige tollenaar?

Zijn we ons ervan bewust dat de boosheden die bij anderen uitbreken, ook in ons eigen hart wel terdege huizen. En dat we daarom nooit reden hebben om ons boven wie dan ook te verheffen?

Waarschuwt Gods eigen Woord niet heel nadrukkelijk: zo dan, wie meent te staan, zie toe dat hij niet valle?

Wanneer de Heere ook Zijn kinderen maar even aan zichzelf overlaat, dan kunnen ze in elke zonde terecht komen.

Laten we onze Dordtse Leerregels eens laten spreken (hoofdstuk V, 4): "En hoewel de macht Gods, waardoor Hij de ware gelovigen in de genade bevestigt en bewaart, meerder is, dan dat zij van het vlees zou kunnen overwonnen worden, zo worden nochtans de bekeerden niet altijd alzo van God geleid en bewogen, dat zij in sommige bijzondere daden door hun eigen schuld van de leiding der genade niet zouden kunnen afwijken, en van de begeerlijkheden van het vlees verleid worden, en die volgen. Daarom moeten zij gestadiglijk waken en bidden, dat zij niet in verzoeking geleid worden. En zo zij dit niet doen, zo kunnen zij niet alleen van het vlees, de wereld en de satan tot zware en ook gruwelijke zonden vervoerd worden, maar worden ook inderdaad, door Gods rechtvaardige toelating, tot dezelve somwijlen vervoerd; gelijk het droevige vallen van David, Petrus en andere heiligen, dat ons in de Schrift beschreven is bewijst."

"Hoevele misdaden en zonden heb ik? Maak mijne overtreding en mijn zonde mij bekend!"

Job vroeg het aan God in zijn dwaasheid. Zouden wij het maar niet in kinderlijke ootmoed vragen: "Heere, trek Uw bewarende hand niet van mij af! Leidt mij niet in verzoeking, maar verlos mij van de boze! Houdt Gij mij vast wanneer ik telkens weer geneigd ben U los te laten!"

Hoe past het ons om geduriglijk te vrezen voor onszelf, voor satan, wereld en zonde.

Hoe past het ons om gedurig de Heere kinderlijk te vrezen!

Ds. M. Vlietstra.

Van de administratie

In de afgelopen weken konden we weer 3 nieuwe abonnees inboeken en ontvingen we f 125,- aan giften voor ons blad. Hartelijk dank hiervoor.

Eveneens hartelijk dank voor de bedragen die we ontvingen voor de school in Dundas, nl. f 1.165,- van de Chr. Geref. vrouwenvereniging van Doornspijk, f 500,- van de diaconie van de Chr. Geref. Kerk van de Chr. Geref. Kerk te

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk
verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter, Ds. A. van Heteren en Ds. D. Slagboom.

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Copie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" opzenden naar: Ds. A. van Heteren, Voordijk 247, 2992 AL Barendrecht, telefoon 01806 - 13069.

ADMINISTRATIE:

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720-74202, postrek. 70.43.50 t.n.v. de administrateur van "Bewaar het Pand" te Alphen a/d Rijn.

Abonnementsprijs f 10,- per jaar.
Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar.

Advertenties f 0,60 per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Scheveningen en Katwijk aan Zee resp. f 616,55 en f 747,- als opbrengsten van gehouden kollekten.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn. Tel. 01720-74202. Postbank 704350.

Van de redactie

Wat de gang van het kerkelijk jaar betreft liggen de beide Pinksterdagen weer achter ons. Mag u weet hebben van de bearbeiding door die Geest Die

op de Pinksterdag is uitgestort? In deze aflevering van ons blad treft u het laatste artikel aan van ds. J. Veenendaal over de zondag. We zeggen hem hartelijk dank voor wat hij geschreven heeft. Ook een stukje van de hand van ds. Ds. Slagboom over het overlijden en de begrafenis van ds. Bijleveld, die een grote plaats in onze kerken heeft ingenomen. Ds. v.d. Ent heeft opnieuw voor de jeugd (en de ouderen) geschreven, wat altijd het lezen waard is.

AvH.

Overlijden en begrafenis Ds. B. Bijleveld

Op zaterdag 7 mei j.l. is onverwachts uit dit leven weggenomen Ds. B. Bijleveld, emeritus predikant van de Chr. Ger. Kerk van Heerde. Zijn heengaan is al kort in ons blad gememo-reerd. Het was toen bij de korte tussentijd niet mogelijk er meer aandacht aan te geven. We begeren het nu wel te doen.

Hij had een bijzondere plaats in het midden van de kerken, die hij diende. Er was onder ons verbondenheid aan zijn geestelijke instelling.

Bijna 41 jaar heeft onze broeder in actieve dienst mogen zijn. 1 September 1992 heeft hij emeritaat verkregen. 't Heeft hem heel wat strijd gekost om dit aan te vragen. Ik weet nog goed wat hij tegen me zei nadat hij vrijmoedigheid had gekregen. Toen ik hem erover belde en opmerkte: 'k heb gehoord dat je met emeritaat gaat, was zijn weerwoord: dat zeg je niet goed. Ik heb er vrede mee gekregen!

Zijn naam staat voor het eerst in het jaarboek van 1948. Het jaar daarvoor, dus in 1947, was hij aangenomen via het admissie-examen als student aan wat we toen nog noemden de Theologische School. Hij was in een pastorie geboren, 23 juli 1922. Zijn vader was de - bij sommige ouderen - nog bekende Ds. W. Bijleveld. Deze predikant heeft ruim 17 jaar in Haarlem gestaan. Het is nog geen zeldzaamheid als zijn eenvoudige preken in vacante gemeenten gelezen worden. Zijn heengaan in het midden van de jaren werd in die tijd door heel de kerk als een slag ervaren. Onze nu overleden broeder was de oudste zoon. Het sterven van zijn vader is op een bijzondere wijze voor hem gebruikt. Eerst kon hij het niet ver-

staan, was er vijandschap in zijn hart. De vraag kwam naar boven: hoe kan God zoiets doen? Maar later heeft de Heere die vijandschap verbroken en werd de vreze des Heeren in zijn leven werkelijkheid. In de oorlogstijd is het verblijf in Duitsland hem tot zegen geweest. De Heere werkte de lust om de Heere in het ambt als predikant te mogen dienen. Het bracht veel strijd. Hij wenste er van overtuigd te zijn. Psalm 22:31a "Het zaad zal Hem dienen" werd het middel, waardoor hij ten volle vrijmoedigheid kreeg zich aan te melden in Apeldoorn. We hebben er hem van horen spreken, op zijn eigen eenvoudige manier, bij zijn veertig jarig jubileum in Heerde.

Drie gemeenten heeft hij in die jaren mogen dienen. Noordeloos van 1951 tot 1960, Bussum van 1960 tot 1979 en Heerde van 1979 tot 1992. Hij was altijd lange tijd in dezelfde gemeente. 't Was niet omdat het hem ontbrak aan de mogelijkheid om weg te gaan. Al in zijn kandidaten-tijd was het aantal gemeenten, dat hem begeerde, zeer groot. Trouw en bedachtzaamheid kenmerkten zijn gang in het kerkelijk leven.

Oprecht en nauwgezet

Ds. Bijleveld was een oprecht mens. Graag schrijf ik erbij: 't was een oprechtheid, die uitkwam in een leven in de vreze des Heeren. Zelf heb ik hem zo leren kennen in de tijd, dat we jaargenoten waren in Apeldoorn en ook daarna.

Oprecht was hij in de omgang met anderen. Een oordeel over anderen hoorde je in de regel niet van hem, maar wel was hij tegenover henzelf oprecht. Als je een beroep had aange-

nomen, kwam de vraag-op-de-man-af: hoe ben je dat aan de weet gekomen?

Oprecht was zijn liefde tot de kerken, die hij mocht dienen. Hij wenste heel de kerk te dienen en in het midden van de kerk te staan. Het bracht wel eens mee, dat we anders dachten over de houding tegenover bepaalde ontwikkelingen op het kerkelijk erf. Daarbij is de waardering gebleven voor de oprechtheid in het zoeken van de eenheid in het kerkelijk leven.

Hij was ook een precies mens, die het nauw nam met de verplichtingen in het leven. Slordigheid en vrijbuitelij waren hem vreemd. Die zich niet hielden aan besluiten van kerkelijke vergaderingen bijv. in de eredienst, hoorden het van hem. Zijn nauwgezetheid is ongetwijfeld oorzaak geweest dat hij scriba geweest is van heel wat kerkelijke vergaderingen en van het curatorium. Jaren lang is hij curator geweest.

Herder

Herder is Ds. Bijleveld in zijn leven geweest. Wat van zijn vader geschreven staat in het jaarboek van 1939: "Hij was ook een echte herder", kan ook van hem gezegd worden. Zijn persoonlijke eigenschappen en zijn geestelijke instelling werkten daaraan mee. Hij was herder op en onder de kansel.

Zijn prediking was op de praktijk afgestemd, geen lange betogen maar direct aansprekend. Ik weet nog het begin van een preek uit zijn studententijd. De tekst was, als ik me goed herinner, Hosea 2:13 en 14 "daarom ziet, Ik zal haar lokken en haar voeren in de woestijn..." Het begon met een citaat uit "wat is Christelijk Gereformeerd?", het bekende boekje van Ds. J.H. Velema, "Christelijk Gereformeerd is goed bekeerd" hoorden we als inleiding tot de tekst.

Hij was herder in de huisbezoeken binnen de gemeenten, die hij diende. Zij hebben ervan geweten. Minzaam en toch indringend vroeg hij heel persoonlijk en gericht naar de geestelijke welstand en gaf eenvoudig onderwijs naar Gods Woord. Ook die een bezoek brachten in de pastorie kregen de vragen naar zich toe.

Zijn pastorale inslag kwam ook uit in zijn meeleven met kinderen. Hij kon met hen omgaan, wist hen te benaderen. Hij vroeg bijv. naar de psalm die ze moesten leren en wist daar op kinderlijke wijze enkele opmerkingen aan te verbinden. Op een aparte ma-

nier kwam dat uit in de catechisatie die hij gaf in een gezinsvervangend tehuis in Heerde. Het onderwijs aan de gehandicapte kinderen had een grote plaats in zijn hart.

Vooraf in tijden van moeite en zorg was hij meelevend. Hij had een hart en oog voor het leed van anderen. Dat gold niet alleen zijn eigen gemeente maar ook de gemeenten, waaraan hij als consulent vanwege de classis verbonden was. Het is bijv. in Doornspijk bekend. Veel leden heeft hij in de perioden, dat hij hier als consulent werkzaam was, bezocht in het ziekenhuis of thuis. Zijn vriendelijkheid en geestelijke bearbeiding zijn niet vergeten. Telkens hoor ik nog van mensen, die door hem bearbeid zijn.

Tot het laatste toe heeft hij herder mogen zijn. Na zijn emeritaat heeft hij nog een tijdlang in Heerde catechisatie gegeven en zieken bezocht. Meermalen hoorde ik bij een bezoek aan patiënten in "De Wendhorst", een verpleeghuis in deze omgeving, dat Ds. Bijleveld en zijn vrouw waren geweest.

Sprekend is het geweest, dat hij gestorven is, terwijl hij als herder ziekenbezoek bracht. De laatste tijd deed hij voor de vacante gemeenten van Putten pastorale bezoeken. Zo was hij op de avond van zijn sterven nog met zijn vrouw bij een zieke uit deze gemeente, die in Harderwijk verpleegd werd. Tijdens dit bezoek kwam plotseling het einde. We mogen erbij zeggen: 't was wel onverwachts, maar niet onverwacht! Onze broeder kende in zijn leven persoonlijk een gegronde verwachting op Gods genade in Christus. Hij sprak niet alleen met anderen over de noodzaak en kracht van de bekering tot God, maar hij wist er zelf in eigen leven van.

Voor zijn vrouw en familie is dit een groot verlies. In de eerste plaats willen we dan aan haar denken, die hem thuis en in de gemeente zo bijzonder tot steun geweest is. Zij is dit voor hem gebleven tot de laatste tijd toe. In de regel vergezelde zij hem, als hij in de verschillende gemeenten preekte. Des te groter is voor haar het verdriet van zijn heengaan. Veel steun heeft zij ontvangen van familie en de pleegzoon met zijn vrouw. We mogen haar vooral de troost van de Heere Zelf toewensen. Hij is een toevlucht voor allen, die het van Hem verwachten.

Begrafenis

Op woensdag 11 mei, de dag vóór Hemelvaart, is onze broeder ter aarde

besteld op de begraafplaats te Heerde. Tevoren was er een rouwdienst in de kerk, waarin Ds. Bijleveld zo lang het evangelie van vrije genade heeft mogen verkondigen.

Vooraf sprak een broer van de overledene. Deze tekende het leven van zijn broer. De genade Gods aan hem bewezen werd benadrukt. Hij liet ook uitkomen dat hij pastor geweest was niet alleen in zijn familie maar ook binnen de kring van zijn familie. Hij was meelevend met ieder, vooral in het gebed voor hen.

Bij de overdenking sprak prof.dr. W.H. Velema over de tekst, die op de rouwkaart vermeld was: Johannes 3:36a "Die in de Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven". In de toespraak werd uitgegaan van "De Zoon", "geloven" en "eeuwig leven", die kernwoorden in deze tekst.

We zijn het leven kwijt, dat in de band aan God gekend werd. Door eigen schuld is dat zo. Het gaat erom dat we dat leven weer terugkrijgen door herstel van de band met God. Het is het grootste geluk dat eeuwige leven te hebben in het aangezicht van de dood. We mogen dat geloven van onze overleden broeder Bijleveld.

Voor ons allen geldt: het is onmogelijk door onszelf het eeuwige leven te verkrijgen. Er is een weg omdat God Zijn eniggeboren Zoon gezonden heeft. Hij heeft de schuld betaald en het eeuwige leven verworven. Hij is de weg, de waarheid en het leven.

Alleen door het geloof in de Zoon van God wordt het werkelijkheid in het persoonlijke leven. De lijn werd ook getrokken naar het begin van Johannes 3: de wedergeboorte. Het geloof in Gods Zoon is zonder wedergeboorte ondenkbaar. Het is ook nodig dat dit in de prediking uitkomt. Prof. Velema getuigde er ook van hoe dit in het leven van onze overleden broeder uitgekomen was. We werden ook allen gesteld voor de werkelijkheid van de dood en de noodzaak om dit uitzicht in dit leven te leren kennen.

We zongen aan het eind de psalm, die Ds. Bijleveld zo vaak in zijn leven gezongen heeft: "Mijn God, U zal ik eeuwig loven, omdat Gij 't hebt gedaan.."

Velen waren aanwezig. Behalve de gemeente van Heerde met kerkeraad en predikant zagen we veel vrienden uit de andere gemeenten, die Ds. Bijleveld gediend heeft, zoals trouwens uit veel plaatsen. Onder de aanwezigen was ook Ds. J. Slagboom uit

Zuid-Afrika. Er was door de liefde en het daadwerkelijke meeleven van de familie Bijleveld zo'n band gegroeid, dat hij met zijn dochter de reis hiervoor gemaakt had.

We maakten met een grote schare de gang naar de begraafplaats. Daar werd het lichaam van onze broeder begraven. De verwachting sprak er van de opstanding der doden. Die is er voor allen, die door een waar geloof in

Christus het leven hebben leren zoeken en vinden. De Heere heeft de laatste tijd veel gesproken door het wegemen van getrouwe dienaren, ook buiten onze kerken. Er is alleen verwachting voor de kerk, waar het Woord Gods recht gepreekt wordt. Er is alleen verwachting voor ons persoonlijk leven, waar die prediking vrucht draagt door Gods Geest!

D. Slagboom.

Zondag: Van rust- naar werkdag? (slot)

Tweeërlei soort zondagsarbeid

Wij zullen moeten onderscheiden tussen tweeërlei soort zondagsarbeid: *Noodzakelijke* zondagsarbeid en *niet noodzakelijke* zondagsarbeid.

Noodzakelijke zondagsarbeid.

Er zijn nu eenmaal werkzaamheden, die ook op zondag doorgang moeten vinden. Werken van noodzakelijkheid en werken van barmhartigheid. Onder werken van noodzakelijkheid vallen het bereiden van spijs, eten en drinken, verzorging van het vee etc. Onder werken van barmhartigheid verstaan wij de verpleging van zieken, hulp bij ongeval of brand, het werk van doktoren en apothekers.

Ik erken dat de problematiek in onze huidige samenleving omtrent noodzakelijke en niet noodzakelijke arbeid op zondag serieus doordacht moet worden. De drang naar zondagsarbeid om materieel gewin zal moeten worden tegengegaan. *De geestelijke nadelen* zijn hiervan veel groter dan dat er ooit aan economisch voordeel kan worden bereikt. Gods vloek rust erop. Als voornaamste regel geldt, dat van alle *eigenlijke beroepsarbeid* op de zondag, de dag des Heeren gerust moet worden. Een regel, die nadere bepaling vereist. Wat moeten wij verstaan onder beroepsarbeid? In het algemeen hebben wij daarbij te denken aan de arbeid verbonden aan het landbouwbedrijf, handwerk, fabrieks- en kantoorarbeid, arbeid in handel en verkeer, het houden van markten, beurzen, gerechtszittingen, vergaderingen van colleges en raden. Maar ook de arbeid waarbij het doel voor ogen staat de ontwikkeling van de geest. De noodzakelijke werken zijn dus alleen werken om ons leven in stand te houden.

Voetius zegt, dat men op zondag niet mag kopen, nog verkopen, een advocaat mag geen stukken schrijven, men mag op zondag zijn geld niet tellen, dus ook geen week of maandbalans

opmaken, noch brieven over zaken schrijven, noch schulden innen. Maar een student mag ook zijn werk niet op zondag doen. Ook Voetius onderscheidt op grond van Matth. 12:11 en Lukas 14:5 tussen noodzakelijke en niet noodzakelijke arbeid. Het beoordelen van die noodzakelijke arbeid is niet overgelaten aan de willekeur van de mens. Noodzakelijk acht hij ook de verzorging van het vee, bescherming van eigen en ander leven, werken van barmhartigheid.

Israël moest zich van alle werk (melacha) onthouden en van beroepsarbeid (aboda). Geen spijs mocht gekookt, geen vuur mocht daartoe ontstoken worden, men mocht niet gaan uit zijn plaats. Na de ballingschap had de rechtzinnige partij van de Farizeeën hun reglement van 39 artikelen van verboden werken op de sabbat. De farizeeën hielden er een kleinziele casuïstiek op na. Wij weten uit de postacta van de Synode van Dordrecht 1618/1619, dat tot het schaduwwachtige, het verdwijnende van het vierde gebod ook hoorde "de strenge onderhouding van die dag, die aan het Joodse volk in het bijzonder was opgelegd." Wij moeten er dus voor waken, dat wij niet in dezelfde casuïstiek (het uitdenken van allerlei regeltjes) vervallen als de Farizeeën en een nieuw Jodendom gaan invoeren. Wij zullen ervoor moeten waken in angstvallige rust iets heiligs te zoeken. Mensen als Wilhelmus à Brakel, en voor hem Aeg. Francken en C. Tuinman, alsmede na hem Van der Kemp en ten dele Smytegelt neigen ertoe geen onderscheid te zien tussen hetgeen in het vierde gebod voor de Joden en voor ons geldt. Deze theologen oordeelden allen dat het vierde gebod eigenlijk *geheel* moreel, en niet *ten dele* ceremonieel was, ook al laten zij de benaming ceremonieel toe.

Zij weken dus af van de zuivere opvatting van Voetius en de Dordtse

Synode. Onze zondagviering moet geen wettisch, oudtestamentisch karakter gaan dragen. De zondagsrust en die rust als middel tot heiliging van deze dag is een vanzelfsprekendheid voor degenen, die door Gods genade de kinderlijke vreze des Heeren mogen beoefenen, drijfveer van deze heiliging is de heilige liefde, die de Heilige Geest uitstortte in het hart van zondaren en zondaresen. Dan verliest onze zondagsviering alle krampachtigheid en wordt het een dag voor ons, die de Heere gemaakt heeft, laat ons op denzelfden verblijd en verheugd zijn in de Heere.

De huidige samenleving

In de huidige samenleving is allang een eind gekomen aan het uniforme, sociale patroon en de eenvoudige economische structuur. Door de invoering van de vijfdaagse werkweek is ook een gewijzigde behoefte gekomen aan recreatie op de zaterdag en de zondag, waardoor met name de zondag als een rustdag in Bijbelse zin onder grote spanning is komen te staan. Ook een veelheid van diensten worden op zondag verricht ten behoeve van de samenleving. Leger, politie en brandweer, verpleging, bejaardenzorg, het beschikbaar zijn van de medische en pharmaceutische diensten.

Voor een goede samenleving en het functioneren daarvan zijn nodig voorzieningen van gas, electriciteit, water en verwarming. Ook diensten die de samenleving eist die niet gelden als noodzakelijke werken tot onderhoud en bescherming van ons leven, maar die op zuiver economische gronden zijn gebaseerd. Men zegt: de productieprocessen in de stal en chemische industrie laten onderbreking niet toe, dan ten koste van een groot productieverlies. De concurrentiepositie binnen de Europese Unie en binnen internationaal verband wordt geschaad als zondagsarbeid niet mogelijk is.

Wij moeten eerlijk zeggen, dat vanaf het moment dat Nederland besloot doelbewust te streven naar industrialisatie en automatisering om tot verruiming van de werkgelegenheid te komen voor een steeds groeiende beroepsbevolking het probleem van de zondagsarbeid werd opgeroepen.

Helaas is de zondag met alle andere dagen van de week gelijk gesteld. Wij erkennen, dat in onze huidige samenleving, die zeer ingewikkeld is geworden, een diepgaande doordenking plaats moet vinden ten aanzien van de

noodzakelijke en niet noodzakelijke arbeid op zondag, omdat onze samenleving ons weer voor andere problemen plaatst als in het verleden. Theologen en politici zullen elkaar moeten bijstaan ook in deze problematiek.

Maar dat onze economie geheel op het bestaan van continu-arbeid is gebouwd, toont aan dat het fundament van onze samenleving onchristelijk is. Het economisch stelsel is ontworpen door mensen, die de welvaart van groter belang achten, *dan Gods genadige regeling van het arbeidsproces* (dr. H. Goedhart).

Tenslotte

De overheid is mede onderworpen aan het vierde gebod. Zij heeft de roeping als dienaar van Gods, de zondagsrust te handhaven door haar voorbeeld, wetgeving en de haar verdere daartoe geoorloofde en dienstige middelen. Zij dient ook de heiliging van de zondag te bevorderen, door de openbare eredienst in haar zuivere religie te beschermen en de openbare godsdienstoefeningen van de valse religie en ketterij tegen te gaan, te beletten.

U begrijpt, ook jullie geldt dat in het bijzonder jonge mensen, dat het voor ons onmogelijk is elk werk nog te

doen of aan te nemen, dit heeft gevolgen voor de beroepskeuze van ons allen. Dat zal zeker problemen geven in de praktijk, maar dit geldt niet alleen arbeid waarbij de zondag in het geding is. Wij zouden over deze problematiek wel in den brede kunnen schrijven.

In Markus 2:27 en 28 omschrijft de Heere Jezus heel duidelijk het doel van de dag des Heeren. De Heere Jezus Christus zet het bestek uit voor de viering van de dag des Heeren in de tijd van de vervulling, die is aangebroken met Zijn komst. De sabbat is gemaakt om de mens, niet de mens om de sabbat. Zo is dan de Zoon des mensen een Heere ook van de sabbat. Hij staat onder de heerschappij van Christus. Het is rusten en God dienen op deze dag in Geest en Waarheid. Ik moge u als mijn diepste wens en bede meegeven, dat u en ik door Gods genade met Robert Murray MacCheyne Gods dag mogen liefhebben met alle consequenties van dien in persoonlijk leven, gezinsleven en maatschappelijk leven, want zo alleen zullen wij Gods Zegen in ons leven ervaren, die ook hierin bestaat dat in dit leven de eeuwige sabbat voor mij moge aanvangen.

Katwijk aan Zee, Ds. J. Veenendaal.

gepresenteerd. Zij dachten niet anders dan dat Hij er op zat te wachten. Vermoed als Hij was, zou Hij wel met twee handen hebben aangegegraven, wat zij voor Hem hadden meegebracht. Hij zou blij geweest zijn dat Hij Zich nu te goed zou kunnen doen, aan datgene wat zij voor Hem hadden meegebracht.

Doch tot hun verbazing moesten zij zien, dat Jezus op dit moment helemaal geen behoefte aan eten bleek te hebben. Daar stonden zij nu met hun eten en drinken. Jezus kijkt er niet eens naar.

Wat moeten zij nu doen? Ik zie ze met al hun goede bedoelingen, min of meer verlegen staan. Tenslotte wordt de stilte verbroken. Zij baden Hem: Rabbi, eet! Dat zij Hem baden, zegt ons, dat zij bij Hem aandrongen, op een eerbiedige wijze, om van het door hen meegebrachte gebruik te maken.

Het waren echt nog discipelen. Dat zijn leerlingen. Zij moesten nog heel veel leren. Zij dachten dat Jezus van hen afhankelijk was. Dat Hij het van hen hebben moest. Je kunt hen deze gedachte niet kwalijk nemen. Al had Hij hen geroepen. Al waren zij Hem gevolgd. Al was de liefde tot Hem in hun hart uitgestort. Zij kenden Hem nog lang niet ten volle. Door degenen die Jezus hebben mogen leren volgen, wordt ook nu niet alles op één dag geleerd. Het gehele leven is een leerschool. Een school waarop veel moet worden afgeleerd, en ook veel moet worden aangeleerd. Men moet afleren dat men ook zelf nog iets aan zijn zaligheid zou kunnen toedoen. En men moet leren, dat Jezus ons niet nodig heeft en dat wij Hem wel nodig hebben. Dat wij Hem helemaal nodig hebben. Dat wij niets kunnen doen en ook niets behoeven te doen, en dat Hij alles moet doen, en ook wil doen.

In het vervolg gaat Jezus daaromtrent hen onderwijs geven. Want als zij bij Hem staan aan te dringen om te eten, zegt Hij tot hen: Ik heb een spijze, die gij niet weet. Wat dat was, wisten zij nog niet. Althans, nu nog niet. Zij zouden het wel te weten komen. Doch dan moesten zij daaromtrent nog weer nader onderwezen worden.

Als zij Jezus horen zeggen: Ik heb een spijze die gij niet weet, dan kijken zij elkander vol verbazing aan. Van hetgeen Jezus zegt, begrijpen zij niets. Dat blijkt uit hetgeen zij tegen elkander zeiden. Let wel: Zij zeiden tegen elkander. Niet tegen Jezus. Het is mogelijk bescheidenheid geweest, dat zij het niet tegen Jezus zeiden: Heeft

Voor de jeugd (31)

De Samaritaanse vrouw

“En ondertussen baden Hem de discipelen, zeggende: Rabbi, eet. Maar Hij zeide tot hen: Ik heb een spijze om te eten, die gij niet weet.

Zo zeiden dan de discipelen tegen elkander: Heeft Hem iemand te eten gebracht?

Jezus zeide tot hen: Mijn spijze is, dat Ik doe de wil Desgenen, Die Mij gezonden heeft, en Zijn werk volbreng.”

Beste vrienden,

De vrouw is in Sichar aangekomen. Zij heeft daar geen goed van zichzelf gesproken. Dat zou niet mogelijk geweest zijn. Want zij was een slechte vrouw.

Zij heeft wel goed van Jezus gesproken. Dat kan niet anders. Want Hij heeft nooit iets onbehoorlijks gedaan. Hij is gekomen om te zoeken en zalig te maken, datgene wat verloren was.

De inwoners van Sichar geloofden de vrouw. En zij gingen uit om Jezus Zelf te zien en te horen.

Johannes heeft dit allemaal beschreven. Wij hebben geprobeerd, om op eenvoudige wijze het een en ander jullie mee te delen.

Johannes gaat dan niet verder, met te vertellen hoe het met die Samaritanen verder gegaan is. Hij gaat even over op een ander gedeelte uit deze geschiedenis. Wij moeten dus het verhaal van die Samaritanen ook even laten rusten. Wij komen daar later D.V. nog wel op terug.

“En ondertussen.....”

Terwijl zij uit de stad gekomen waren, en bij Jezus aangekomen waren, is de vrouw vertrokken. Zij waren in de stad eten wezen kopen. Want, zo hebben wij het gehoord, Jezus was vermoeid (Joh. 4:6) bij de Jacobsbron achtergebleven. Hij was een mens van gelijke beweging gelijk alle anderen. Hij had behoefte aan rust. Hij had ook behoefte aan eten en drinken. De discipelen hebben in deze natuurlijke behoeften - eten en drinken - zoeken te voorzien. Zij hebben Hem dit

iemand U te eten gebracht? doch dat zij het tot elkander zeiden. Zij verkeerden in raadselen. Zij begrijpen er niets van.

Jezus ziet dat en Hij hoort het hen tot elkander zeggen. Dit geeft Hem aanleiding om hen nader te onderwijzen. Wat is de Heere ten deze goed. Hij is een geduldige Leermeester. Hij wordt niet moede om iedere keer weer nader onderwijs te geven. Denken jullie daar ook wel eens over na? Want wij hebben al zo veel van Hem gehoord. Iedere keer weer, gaat Hij door met onderwijs te geven, in die dingen, die ter zaligheid van node zijn.

Wie nu eigenwijs is, vindt dit niet nodig. Hij weet het immers al lang, naar dat hij denkt. Verwonderen over Zijn geduld, doet men zich in het geheel niet. Het roept veeleer ergernis op. Ik hoop niet dat dit bij jullie het geval is. Doch veeleer dat het jullie tot verwondering strekken zal. Want wat Jezus in het vervolg tot verklaring gaat zeggen, is voor iemand die het om de Heere te doen is, van het aller-grootste belang.

"Jezus zeide tot hen: Mijn spijs is, dat Ik doe de wil Desgenen, Die Mij gezonden heeft, en Zijn werk volbreng."

Daar moeten jullie eens over na denken. De spijs van Jezus was te doen de wil van Zijn Vader. Dat was Zijn eten en drinken. Naar Zijn Godheid was Jezus wezenlijk aan de Vader. Hij was ook zelf God. Doch naar zijn mensheid was Hij ondergeschikt aan de Vader. Naar Zijn Godheid had Hij in de eeuwigheid mede besloten, wat er gedaan moest worden, om zondaren zalig te maken. En naar Zijn mensheid was Hij op deze aarde gekomen, om de wil van de Vader uit te werken. Hij heeft daartoe, door de werking van de Heilige Geest, vlees en bloed aangenomen uit de maagd Maria, en is de mensen in alles gelijk geworden, uitgenomen de zonde. Hij is voor 100% Mens geworden en geweest. Als zodanig is het Zijn spijs geweest, om de wil van de Vader te doen. Dat wilde Hij. En dat niet alleen als Mens voor Zichzelf, maar vooral als Mens, in de plaats van mensen. Als het over mensen gaat, dan denk ik aan Adam en al zijn nakomelingen. In het bijzonder dan Adam, die de eerste mens geweest is. Hij is goed door God geschapen. Hij heeft krachtens zijn "geschapen zijn" de wil en het vermogen gehad, om de wil van God te doen. Doch Adam is van God afgevalen. Tegen God opgestaan. Hij heeft

niet langer begeerd om de wil van God te doen. Hij begeerde de wil van de duivel te gaan doen. En die heeft Hij gedaan. Hij heeft van de boom gegeten, waaromtrent God gezegd had: "Gij zult daarvan niet eten, want ten dage als ge daarvan eet, zult ge de dood sterven." Ondanks dat hij de gevolgen van zijn daden wist, heeft hij toch die verboden vrucht gegeten. Het werd nu zijn spijs, zijn eten, zijn drinken om de wil van zijn vader te doen, dat is de duivel. Ontzaggelijke gedachte. Jezus heeft dat Zelf gezegd, en dat nog wel tegen in hun eigen ogen, vrome mensen: "Gij wilt altijd de begeerte van uw vader doen, dat is de duivel." En dat is nu ons aller bestaan. De zonde is het eten en drinken van elk mens van nature. Daar hebben wij iedere keer weer trek in. In het zweet onzes aanschijns doen wij de werken van de vorst der duisternis. We eten ons dood aan de verboden vruchten. Het erge is, dat een mens van nature, daar niets van ziet. Zelfs niet, al stemt hij de waarheid verstandelijk toe.

Wie er aan ontdekt wordt, krijgt het in te leven, hoe ongelukkig hij/zij is. Ik hoop dat dit jullie overkomt. Dan gaan we de volgende keer verder. Inmiddels verblijf ik, jullie aller vriend

Ds. H.C. v.d. Ent.

Boekbespreking

Dhr. J. van 't Hul, **Uit het diensthuis uitgeleid**, 211 blz., f 20,50, Uitgeverij den Hertog B.V. Houten. De ondertitel luidt: "Het leven van Mozes." Het leven van Mozes wordt in 25 hoofdstukken behandeld. De schrijver reikt ook bepaalde historische en archeologische gegevens aan. Zo lezen wij op blz. 26 en 27 dat de dochter van de farao die Mozes tot zoon aannam zelf geen kinderen kon krijgen. Op blz. 136 en 137 stelt de auteur duidelijk dat het manna geen natuurgebeuren was, maar een wonder. Het boek bevat een aantal zwart-wit foto's. Achterin een literatuuropgave voor verdere studie. Een leerzaam boek voor jong en oud.

Ds. G. van Reenen, **Een nalezing**, 72 blz., f 14,90, Uitgeverij den Hertog B.V. Houten. Een bundeling van 21 meditaties, die nog niet eerder in boekvorm verschenen waren, geschreven voor het SGP-blad "De Banner" in de jaren 1923 en 1924. Wie de geschriften van ds. van Reenen kent zal ook dit bundeltje eenvoudige praktische meditaties zeker waarderen.

Laat uw naaste niet in de kou staan!

Stichting **Ontmoeting** probeert daar wat aan te doen.

Stichting **Ontmoeting** is een reformatische instelling, die thuislozen opvangt en begeleidt overeenkomstig Gods Woord.

Ook thuislozen zijn immers onze naasten! Wilt u ons helpen? Geef u dan op als donateur à f 15 of als jeugd-donateur à f 10 per jaar.

Voor aanmelding of nadere informatie (open envelop zonder postzegel):

Stichting Ontmoeting
Antwoordnr 20608,
3020 WB Rotterdam,
tel. 010-4257677.

Ook giften zijn hartelijk welkom:
Postbank 2600356
ABN-Amro Bank
55.82.34.550 t.n.v.
Stichting Ontmoeting
te Rhenen.

Dat geldt niet alleen voor onze verre naaste. Ook in onze eigen grote steden is nood. Duizenden thuislozen lijden gebrek.

Secretariaat:
J.W. Hendriksen, Broekstraat 24,
7021 JX Zelhem, 08340-24479.
Adm. en dienstencentrum:
s-Gravendijkwal 95, Postbus
25110, 3001 HC Rotterdam,
tel. 010-4257677.

Steun onze hulpverlening aan thuislozen

*Al ging ik ook in een dal der schaduw des doods,
ik zou geen kwaad vrezen, want Gij zijt met mij.
Uw stok en Uw staf, die vertroosten mij.*

Psalm 23 : 4.

De kerkeraad van de Christelijke Gereformeerde Kerk te Barendrecht geeft met ontroering kennis dat de Heere na een langdurig ziekbed heeft weggenomen zijn geliefde ambtsbroeder

ADRIANUS KOOIMAN

Met dankbaarheid gedenken wij dat hij gedurende 38 jaar onze gemeente met de hem geschonken gaven en trouw als ouderling heeft gediend. De Heere stelle zijn arbeid en nagedachtenis tot rijke zegen. Hij trooste en versterkte mw. Kooiman met de kinderen, kleinkinderen en ons als kerkeraad en gemeente.

namens de raad voornoemd,

*ds. A. van Heteren, praeses
J. Goedegebuur, scriba*

Barendrecht, 21 mei 1994.

VOOR BIJBELS
IN STATENVERTALING

**Zakbijbels
met zilveren
slot**

oooooooooooooooo

Een heel bijzonder geschenk voor bijzondere gelegenheden. Aan deze zakbijbels met zilveren sloten is maximale zorg besteed. Formaat 8,6 x 12,4 cm. Met Psalmen, Catechismus en Formuleren.

D2-21z in zwartlederen band f 346,50

D4-21z idem, met duimgrepen f 379,50

D2-21az in antiek-bruine lederen band f 415,00

D4-21az idem, met duimgrepen f 450,00

Wij hebben nog veel meer mogelijkheden van uitvoering, ook in groter formaat Bijbels. Op aanvraag sturen wij graag onze speciale catalogus "GBS-Bijbels in fraaie uitvoering". Zakbijbels met gouden slot vanaf f 732,50

In de boekhandel verkrijgbaar en in onze bijbeldepots. Een uitgebreide folder wordt u op verzoek toegezonden. Bestellingen zonder postzegel naar:

GEREFORMEERDE BIJBELSTICHTING

Antwoordnr. 2809, 4140 WB Leerdam, tel. 03451-10155

*Door U, door U alleen,
om 't eeuwig welbehagen;
Psalm 89 : 8.*

Tot onze diepe droefheid heeft de HEERE van mijn zijde en uit ons midden weggenomen, om in te doen gaan in de Eeuwige Rust, mijn innig geliefde man, onze geliefde, zorgzame vader, schoonvader en opa, onze broer, zwager en oom

ADRIANUS KOOIMAN

in de leeftijd van 78 jaar.

Barendrecht: E.C.A. Kooiman-Stoelwinder
Barendrecht: M.C. Kooiman
Barendrecht: A.C. Kooiman

M.C. Kooiman-Goud

Jeanette

Elske

Petra

Ada

Adriaan

Barendrecht: C.P.G. Smit-Kooiman

L. Smit

Lennart

Arjan

Nienke

Barendrecht: E.C.A. Spelt-Kooiman

R.R. Spelt

en verdere familie.

21 mei 1994

Standerdmolen 110

2992 DL Barendrecht

De begrafenis heeft donderdag 26 mei plaatsgevonden op de algemene begraafplaats te Barendrecht.

Voor het door u betoonde medeleven tijdens de ziekte en na het overlijden van mijn geliefde en dierbare man, onze lieve vader, schoonvader en opa

CORNELIS NICOLAAS VAN DIS

zijn wij u allen zeer erkentelijk.
Het heeft ons goed gedaan.

E. van Dis - Tichelaar,
kinderen en kleinkinderen

Juni 1994.

buro voor architectuur en ruimtelijke ordening d. vroegindewij b.v., architect BNA

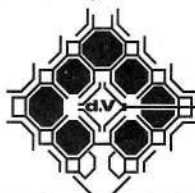
Een dynamisch buro dat opdrachten ontwerpt en uitwerkt middels geavanceerde tekencomputers; alle overige werkzaamheden zijn eveneens geautomatiseerd.

Het buro heeft een zeer uitgebreid en gevarieerd opdrachtenpakket in:

- * Utiliteitsprojecten
 - kantoren
 - scholen
 - kerken
 - bedrijvenparken
 - sociale werkplaatsen
 - multi-funktionele gebouwen

- * Woningbouw zoals:
 - gesubsidieerde (premie A - woningwet)
 - bungalows - 2 onder 1 kap
 - renovatie

in de regio, elders in Nederland, alsmede daarbuiten.

**buro voor architectuur en ruimtelijke ordening
d. vroegindewij b.v., architect bna reg. nr. 1.890126.262**

**oosthavendijk 46
postbus 82**

**3241 lk middelharnis
3240 ab middelharnis**

**tel. 01870-85800
fax 01870-86910**

Bemiddeling Kraam- en Gezinszorg Meijer (B.K.G.M.)

Reeds velen maakten gebruik van de bemiddeling voor Kraam- en/of Gezinszorg.

Heeft u Kraam- of Gezinszorg nodig en u bezit geen TV, bel dan gerust.

Bemiddeling Kraam- en Gezinszorg Meijer

Telefoon 02943 - 1145, mevr. J. Meijer.

MEDISCHE NOOD!!

In Zuid-West China

Vanuit de bergdorpen in Zuid-West China is de zeer dringende vraag gekomen om medische klinieken. In deze omgeving is geen enkele medische zorg. Christen artsen willen daar gaan werken.

Deze kliniekjes zullen worden gebouwd in plaatsen waar de huisgemeenten samenkomen. Ze kunnen dan fungeren als kleine zendingsposten.

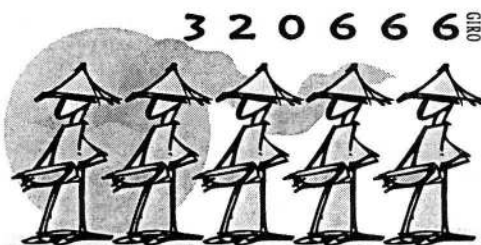
De bouw en inrichting van een kliniek kost f 50.000.-. Kunnen we met uw hulp 3 kliniekjes bouwen? De bergbewoners zien met grote belangstelling uit naar uw antwoord.

ONTVANGEN: f 81.000.-
NOG NODIG: f 69.000.-

Postgiro 31 55 32
Stichting "Bonisa-Zending"

Schoolstraat 17, 2161 HB Lisse, of op rek. 33.65.54.613 van Rabobank te Lisse, t.n.v. Stichting BONISA-zending. Gironr. van de Rabobank 183525.

Lezingen en informatie met of zonder dia's voor verenigingen en scholen kunt u aanvragen bij dhr. T. Schultink, tel. 05270-15063, Donaustaat 5, 8303 WL Emmeloord.

Stichting China

Christelijke hulpverlening in Azië

Ooit in China geweest? Dan moet u dat hebben aangegrepen. Honderden miljoenen mensen die nog nooit hebben gehoord van de Bijbel. Dat mag kerkgangers in het Westen niet met rust laten. Help mee, China's ondergrondse kerken in te richten naar de eis van Schrift en getuigenis. Doe ook hun delen in de geestelijke nalatenschap van onze vaders. Stichting China wil hierin een helpende hand reiken, gewoon omdat Chinese christenen daarom vragen.

Help ons helpen. Maar uw gift over op giro 320666 ten name van Stichting China te Veenendaal.

Postbus 1150 • 3900 BD Veenendaal
Giro 320666 t.n.v. Stichting China

WOORD & DAAD

20 jaar hulpverlening!

Via Woord & Daad kunt u uw arme naaste in de Derde Wereld te hulp komen.

Circa tweederde van de wereldbevolking bevindt zich aan de verkeerde kant van de kloof tussen rijk en arm.

Geef uw verre naaste een beter bestaan! Onze materiële hulp gaat samen met het bijbels getuigenis.

FINANCIËLE ADOPTIE

Een goed voorbeeld van hulpverlening is financiële adoptie.

Voor f 40.- per maand zorgt u voor voedsel, kleding en christelijk onderwijs voor een kansarm kind. Bel ons en meld u aan!

Vraag om ons gratis kwartaalblad. Giften welkom!

STICHTING REFORMATISCHE HULPAKTIE WOORD EN DAAD

Postbus 560 - 4200 AN GORINCHEM - Telefoon 01830 - 24288
Postgiro 30.20.900 - ING Bank 68.23.44.222

Geven doet
kinderen leven!

